Said Nursi’yi tehdit eden paşalar

Pekçok kimse tarafından sorulan bir soruyla ilgili olarak, öncelikle Üstad Bediüzzaman’ın orjinal ifadesini iktibas ederek konuya öyle devam edelim.

Emirdağ Lâhikası’ndaki “Son ders” mahiyetini taşıyan o meşhûr lâhika mektubunda zikredilen ifadeler aynen şöyledir: “Meselâ, Rusya’da kumandana ayağa kalkmamak (1916); Divan-ı Harb-i Örfîde idam tehdidine karşı mahkemedeki paşaların suâllerine beş para ehemmiyet vermediğim gibi (1909), dört kumandanlara karşı bu tavrım, tahakkümlere boyun eğmediğimi gösteriyor.”

Evet, işte burada olduğu gibi, Risâle-i Nur’un muhtelif bahislerinde de geçen ve Üstad Bediüzzaman’ın “Tahakkümlerine boyun eğmedim” dediği o “dört kumandan”ın kim olduğuna dair suâllere bir çok yerde muhatap olmaktayız.

Bu meselede kesin bilgimiz olmadığı gibi, ihtiyatlı davranmak ve keskin ifadeler kullanmaktan da imtina etmek durumundayız. Dolayısıyla, gerek bilgi, gerekse fikir hürriyetinin el verdiği kadarını ifade etmeye çalışalım. Eksiği, yahut fazlası varsa, siz de ikmâl edebilirsiniz.

İlgili bahislerdeki ifadelerinden de anlaşılıyor ki, Üstad Bediüzzaman’ın kast ettiği ceberrut kumandanların sayısı dört rakamı ile sınırlı değil; daha fazladır.

Metnin içinde iki tanesini açıkça kendisi belirtiyor zaten: Rus’un Kafkas Orduları Komutanı Nikola Nikolayeviç ve Divan-ı Harb-i Örfî Reisi İttihatçı Hurşit Paşa. Ki, Hurşit Paşa’nın kendisi de Hareket Ordusu Kumandanı Mahmut Şevket Paşa ile aynı kulvarda olup, her ikisi de Bediüzzaman Hazretleri’nin idam edilmesini istiyor.

Ayrıca, Üstad Bediüzzaman’ın ana metinde yer alan “mahkemedeki paşalar” tâbiri de gösteriyor ki, DHÖ’deki paşa sayısı bile birden fazladır.

Âcizane, kendi tesbit fikir ve kanaatime göre, Bediüzzaman Said Nursî’yi ölümle tehdit eden diğer mütehakkim kumandanlar ise şunlar olsa gerektir:

BİR: Hiç şüphe yok ki, o paşalardan biri Mustafa Kemal’dir. Hem yeni kurulan Millet Meclisi’nin kürsüsünden (Divân-ı Riyâset) bağırarak, hem de “Riyâset Odası”nda ölümle tehdit ederek, Üstad Bediüzzaman’ın emrine râm etmeye çalıştı.

Birinci karşılaşmada, şunu söyler M. Kemal: “Biz seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikirler beyan edesin. Sen geldin, namaza dair şeyler yazdın, içimize ihtilâf verdin.” Bediüzzaman’ın cevabı ise şöyledir: “Paşa, Paşa! Kâinatta en büyük hakikat imandır. İmandan sonra namazdır. Namaz kılmayan hâindir, hâinin hükmü merduttur.”

İkinci karşılaşmada ise, M. Kemal “Heykel, içki ve kadınların kıyafeti” hakkında bazı fetvâlar ister. Said Nursî, bunu reddeder ve fakat başına gelmeyen kalmaz.

İKİ: Bir diğer kumandan, Sultan Abdülhamid’in kendisine “suspayı” olarak göndermiş olduğu maaş ve ihsanı şâhâneyi getiren ve fakat Üstad Bediüzzaman’ın bunu reddetmesi üzerine bağırarak tehditler savuran “Zaptiye Nâzırı” Şefik Paşa’dır.

ÜÇ: Yine Sultan Abdülhamid’in Hademe Feriki (Korgeneral) olarak Yıldız Askerî Mahkemesi Başkanlığı’na atadığı Şakir Paşa’nın da, Üstad Bediüzzaman’ı ölümle tehdit eden konuşmalar yaptığı yönünde rivâyetler var. (NOT: 1) Bu ceberrut kumandan, “Halikarnas Balıkçısı” olarak da bilinen Cevat Şakir Kabaağaç’ın babasıdır. Paşa, sonradan belâsını bulmuş ve âilevî bir sebepten dolayı oğlu tarafından vurularak öldürülmüştür. 2) Bediüzzaman’ın hem tımarhaneye, hem de hapishaneye gönderilmesinde, Şefik Paşa ile Şakir Paşa’nın rolü olduğu kuvvetle muhtemel.)

DÖRT: Bir başka kumandan ise, genç Said’i Cizre’de Dicle Nehri’ne atıp öldürmekle tehdit eden (Hamidiye Paşası) Miran Aşireti Reisi Mustafa Paşa olduğunu, Bediüzzaman’ın Tarihçe-i Hayatı’nı okuyan hemen herkes bilir.

NOT: Bu meyanda, İstanbul’u işgal eden (1918-1922) ve İngiliz Yüksek Komiserliği’nde görev yapan gaddar zalimlerden bir başka kumandanın da, Üstad Bediüzzaman’ı ölümle tehdit ettiğini unutmamak lâzım. Bu tehdide mukabil, Said Nursî kahramanca “Tükürün o ehl-i zulmün hayasız yüzüne!” diye haykırmıştı.